

СЛОБОДА

Не дозволимо народним непријатељима да бирају народну власт, а учинимо све да на изборима за народну власт узме учешћа све оно што је поштно и родољубиво!

ORGAN NARODNOG FRONTA ZA OKRUG BANJU LUKU

GODINA III

BANJA LUKA, 26 avgusta 1945

Broj 7

За потпуно и правилно остварење Закона о бирачком списковима треба да узму учешћа најшире народне масе

Допишемо закона о бирачком списковима, као и осталим законима који су већ били и који ће доћи преко Привремену народну скупштину, свима нашим народима је дата и осигурана широка могућност да кажу пред лицем цијелога свијета своју одлучну ријеч о коначном уређењу своје земље. Значи, наши народи морају овим историјским догађајима да потврде оно за што су се борили, за што су стотине хиљада народних синова и кћери дали своје животе и да створе такве услове који ће им омогућити што бржи развој наше земље, за стварање богатог и срећног живота у родним мјестима града и села.

Темељ избора за Уставотворну скупштину, избора за све органе народне власти — мјесне, градске, срепске, окружне, земаљске, скупштинске и судове јесу бирани спискови који ће бити састављени по закону о бирачком списковима. Бирани спискови за бирање морају бити такви да би се утврдио бирачко право грађана Југославије на изборима за Конститутанту, као и за све народне одборе и судове. Свима грађанима Југославије без разлика на социјалну припадност, расу, вјеру и спол, ако је навршио 18 година, овим законом осигурава се бирачко право да бира и да буде бирач. То значи да ће избори издати у изградњи наше власти напредно и важно значење. Они неће бити само оријентиса повремена акција, него моћан и сталан инструмент и регулатор у рукама народа. То је тиме још важније, јер према нашој досадашњој пракси бирачки имају право не само бирања, него и познатија оних, који нису испунили поверење добијено од народа.

У вези с тим је јасно да је успостављање бирачких спискова и демократског поступка у њиховом попуњавању или исправљању неопходан услов да би се осигурало бирачко право грађанима Југославије и да би се спрјечило све злоупотребе у тој погледу.

Најважније и основно у Закону о бирачким списковима је начело да се бирачко право осигурава сваким грађанину Југославије без обзира на његову вјеру, политичку оријентацију, расу, вјеру и спол, ако је навршио 18 година, а ако није у току отаџбинског оца постао изајак свога народа и ако није судоловао у укидању демократских права народа.

У чему је разлика садашњег изборног права од изборног права у старој Југославији

Избор за врховне државне законодавне органе, за све органе власти, мјесне, градске, срепске, окружне народне одборе, врши се на основу слободног, отаџбеског, једнаког изборног права, тј. једнаког бирачког права имају жене, младићи на изнад 18 година, војници, под-

официри и официри Југословенске армије у активној служби. Не сумњиво је то важна демократска напредна тековина наше народно-ослободилачке борбе. Чеза је оправдањем судоловањем жене у рату и послеријате обнове наше земље тако јасна да о томе више не треба дискутовати. Ми с тим само остваријемо дивни захтев најсавремених снага човјечанства, а особито свих народних жена. То је уједино и познатије наших народа патриотској и јуначкој узлози наших жена у овоме рату.

Својом високом свијешћу, својим огромним жртвама наша омадалина је доказала, да је способна да конструктивно судјелује у изградњи своје домовине. У старој Југославији омадалина су одузимали бирачко право, а у новој Југославији уједиња омадалина мора толико да пуног изражава у изградњи наше земље и у раду наше власти.

Старо југословенско бирачко право је била бирачка право, јер је хтјела војску одвојити од народа, одгојити је против своје народне. Нова Југославија сматра да ће бити у толико јача у колико војска тјесније буде повезана са народом, јер војска и не може друго бити, него саставни дио опште цијеле — народа.

Ето у чему је основна и главна разлика садашњег изборног права од изборног права у старој Југославији, не само бо јануарској, него и оној прије бо јануара.

Природно је да не можемо допустити да свака народних народа користи демократска права

Благо би непољупило и изгледно но ако би допустили да у изградњи и даљем развоју наше земље одлучују људи који су се увијек борили против истинске народне демократије, који су народну одузимали прва или су за вријеме окупације довели изајацима свога властитога народа. Допустити и дати таквим људима бирачко право, изједначити их са онима који су толико на разним пољима наше борбе дали за извојевање нове државне заједнице, значило би издати свој народ, окривити хиљаде гробова наших другова и другарица који положе своје животе у темељу наше овакве државне заједнице. Најнови Југославије нису своје демократске слободе добијали за зеленим столом, него су их извојевајали тепоком напоровом борбом кроз 20 година битве Југославије и у крвавој борби против окупатора и његових слугу. Зато је природно и потпуно разумљиво сваком родољубу ове земље да не можемо допустити изједначавање да коисте демократска прва зато да би силно и преваром поново одузели народу с крваво стечена демократска права и слободе. Не могу имати бирачко право они који су народно-

насилно одузимали демократска права. Не могу имати бирачко право они који су свјесно и гласно помагали окупатору у вријеме кад се је народ борио на живот и смрт за свој отаџбину, своју будућност и национално независност. Не могу израђивати демократски поредак наше земље, нову власт, они који су руке окривљени брским крвавом, чија је савјест (којолико имају свијести) оптерећена злочинима против властитога народа. Такви Југославији имају право да изграђују и у њој као равноправни грађани живе они који су се пред окупатором достојно држали, који свој образ и образ свога народа нису нису окривљени. У том погледу ми смо одлучили и не допуштамо пардона никоме.

Народ треба дамо да плази на то да сва лица којима је закон одузео бирачко право, не добију га, то јест да буде искључен из бирачког списка. Територијална наше земље, и они јавни и они тајни, настоје свима силама да ометну наш развојак. Они под разним лажима настоје да одирају или покушавају повјерење народа у народну власт, да је прикажу као неспособно и као недемократичну. Свијесни да су им позиције у народу веома слабе, да их народ све више и више пребрије и одбацује, они настоје да у народне одборе увуку што више фашистичких и антидемократских елемената. Они покушавају да из чебријеких фашистичких, четничких, ваташких и сличних елемената, из бједних остатака: краљеве — Павелићеве — Мачкевоке војске створе своју изградњу гласачку војску. Због тога наш народ мора бити до максимума одлучан да их испијачи ч у томе.

Шта је дакле потребно да се учини

1.) Све наше антифашистичке организације — синдикалне, омадалинске, женске, културно просвјетне, задружне итд. морају зајачкати и компактно да наступе. Није дозвољено да састављање бирачких спискова — бирачким комисијама и народним одборима, јер они неће моћи много да учине, ако не буду имали подршку широких народних маса. Само заједнички и заједнички наступом свих наших активиста и организација могу се спрјечити да се међу бираче увуку они који су се борили против нашег народа.

2.) Све наше организације дужне су да скупљају конкретне податке о свим сијевним испоротијелима. На конференцијима, састанима, предавањима, у јавном разговору, треба да активирамо масе да те податке саберу и преслају одборима Фронте. Одбори Фронте у овом послу морају се снајати на чело, да руководе са послом, да га што бље организую по љелима,

квартетима, улицама, кућама. Одбори Фронте на свим конференцијима, зборницима, састанима морају упознати народ са законом о бирачким списковима тј. свима бирачким темељима сваки његов члан, а нарочито подићи његову важност за даљу изградњу наше земље и бољу будућност наших народа. Народ мора потпуно јасно да зна, да се искључивањем изјајаци из бирачких спискова изајаци одлучна борба, отира борба за изградњу наше демократске републиканске Југославије.

3.) Као што год морамо бити будни да у бирачке спискове не увуку изјајаци, тако исто све наше организације морају бити будне и опрезне, да увоче све своје снаге, да у бирачке спискове увуку сви они који имају право законски пристојати. На рачуну њиху морамо посветити велику и омадалин. Непријатељ ће употребити све — сваку снагу — пропаганду, новац, користиће старце да схватања да одирају жене и омадалин од гласања Народној иницијативе у свом погледу. Неисполна Реакционар ни даје краја. Зато организације жене и омадалин морају развити максималну активност да ни једна жена ни омадалин, који се нијесу организали о народно-ослободилачку борбу, остави не уписани у бирачке спискове.

4.) И онда када бирачки спискови буду завршени наша борба за пуно остварење закона о бирачким списковима не престаје. Чим спискови буду готови њих треба умножити и на састанима, конференцијима, зборницима о њима дискутовати, те покунити податке о њима за које народ јасно да није достојан да бду у бирачком списку. Фронтске организације морају се бринути да правремено буду (уложене) жабае протз свих оних који су се увукли у бирачке спискове.

Морамо учинити све да сваком човјеку, жени и омадалин докажемо да је закон о бирачким списковима снажно окупје у рукама народа за борбу против непријатеља нове Југославије. И зато је дужност свих активиста да наује у потребљавају то оружје, да га доволно наоште и даду у својачу најширих народних масама. Активизирајте на широким народних бираних у борбу за састављање бирачких спискова! Набоља је тврдиња да да ће у изградњи нове Југославије, у уживању њених плодова учествовати они који је заиста воле, који хоће њен напредак, набоља је гаранција за пуни успјех избора за Уставотворну скупштину.

Наша народна мода да буде: Не дозволимо народним непријатељима да бирају народну власт, а да у избору за народну власт узме учешћа све оно што је поштно и родољубиво.

Imenovane su Okružna i Sreske izborne komisije

Na osnovu čl. 7 stav 4 Zakona o izboru narodnih odbora Federacije Bosne i Hercegovine postavljaju se Okružna izborna komisija za okrug Banjaluci sa sjedištem u Banjoj Luci.

1. Predsjednik: Buro Burina, predsjednik Okružnog narodnog suda za okrug Banjaluci.

2. Sekretar: Jozo Marjanović iz Prijedora.

Članovi:
 3. Frano Odini iz Banje Luke.
 4. Pero Turgus iz Bos. Dubnice.
 5. Bakhtjarević Smajlo iz Banje Luke.

Zamjenici:
 1. Kantarević Šaban iz Bos. Gradnje.

2. Dr. Šime Fabijančić iz Banje Luke.

3. Kasim Prlja iz Kotor Varosha.

4. Pero Turgus iz Bos. Dubnice.

5. Kosa Tomash iz Bos. Dubnice.

Zadaci komisije je da obavlja sve zadatke koje joj postave Zakon o izboru narodnih odbora Federacije Bosne i Hercegovine od 18 avgusta 1945 g.

Na osnovu čl. 3 Zakona o izboru narodnih odbora Federacije Bosne i Hercegovine određuju se i bare bira slijedeći broj odbornika:

	odbornika
1. Grad Banja Luka	bira 50
2. Sres Banjaluci	" 60
3. Sres bos. brodski	" 40
4. Sres bos. dubinski	" 40
5. Sres bos. gradinski	" 50
6. Sres bos. novinski	" 50
7. Sres deronjski	" 50
8. Sres kulčarski	" 55
9. Sres kotorskoarški	" 40
10. Sres laktaški	" 40
11. Sres mркоvinski	" 40
12. Sres piškanvički	" 55
13. Sres prijedorski	" 60
14. Sres priyariorski	" 55
15. Sres srebnički	" 40
16. Sres srbanski	" 40
17. Sres teslički	" 40
18. Sres tešanički	" 50

Na osnovu člana 8 stav 3 Zakona o izboru narodnih odbora Federacije Bosne i Hercegovine a) za sprovođenje izbora raspisanih odlukom Predsjedništva Narodne skupštine Bosne i Hercegovine od 18 avgusta 1945 g., Okružna izborna komisija imenovala je Sreske izborne komisije i Gradsku izbornu komisiju za grad Banju Luku.

I. Grad Banja Luka:
 Štaka Nikola, predsjednik, Majnović Mehmedilija, sekretar, Jazović Jeka, član; zamjenici: Ljubičić Branko, Gajić Vaso, Magličić Muhamed.

II. Banjalučki srez:
 Gavro Đerđević, predsjednik, Čeković Dara, sekretar, Vučkić Nikola, član; zamjenici: Lipovac Marko, Pustika Frano, Zec Marko.

III. Za srez Ključ:
 Stojan Mitić, predsjednik, Marković Blažo, sekretar, Kolić Muhamed, član; zamjenici: Jandrić Đukić, Ivančić Soko, Ošterović Valan.

IV. Za srez Bos. Dubica:
 Jajčanin Milenko, predsjednik, Stjepović Srdo, sekretar, Mitrović Vasilija, član; zamjenici: Serić Mujaga, Bukva Vasilije, Golubović Rasim.

V. Za srez Bos. Novi:
 Zgonjanin Simo, predsjednik, Đurđević Ranko, sekretar, Šehović Ferim, član; zamjenici: Džalica Nikola, Anić Ljubo, Vitanović Đošan.

VI. Za srez Bos. Gradžak:
 Lukić Branko, predsjednik, Zvečić Asim, sekretar, Himek Paula, član; zamjenici: Gvozden Stoko, Lukić Dražević, Vulin Stojan.

VII. Za srez Laktaš:
 Jagodić Boško, predsjednik, Pejićević Milan, sekretar, Boić Rasko, član; zamjenici: Stevo Stojnić, Đurđević Jela, Oluča Dražo.

VIII. Za srez Prijedor:
 Kešić Golka, predsjednik, Sikić Mustafa, sekretar, Banić Svetko, član; zamjenici: Kanetonović Esad, Prančić Nedelko, Adamović Milka.

IX. Za srez Sanski Most:
 Cirguz Mitar, predsjednik, Prastarilo Milan, sekretar, Budimir Mara, član; zamjenici: Jelečević Džifer, Bogomirović Jovo, Jolić Mato.

X. Za srez Kotor Varoš:
 Đukić Nikola, predsjednik, Mešić Stojan, sekretar, Tabaković Ibrahim, član; zamjenici: Katić Dušan, Sobot Ljilica, Soštarčić Petar.

XI. Za srez Tešani:
 Kažan Ivan, predsjednik, Šliho Mušo, sekretar, Lazić Dušan, član; zamjenici: Vučen Dušan, Dedović Zlatko, Mujčić Murto.

XII. Za srez Prnjavor:
 Modić Dušan, predsjednik, Sofić Muhamed, sekretar, Batos Desa, član;

zamjenici: Rončević Milan, Vasić Pejo, Kunečki Mihaljo.

XIII. Za srez Srbač:
 Savanović Branko, predsjednik, Kopalo Jan, sekretar, Radović Zdravko, član; zamjenici: Muhalević Milan, Mikić Nada, Savić Živko.

XIV. Za srez Derwentu:
 Stančević Tihomir, predsjednik, Golubić Meko, sekretar, Kresić Željko, član; zamjenici: Miloš Stjepan, Tarsovac Lena, Eroš Jozo.

XV. Za srez Teslić:
 Subotić Tedo, predsjednik, Malumurić Vuk, sekretar, Vaničić Nada, član; zamjenici: Simić Branko, Popović Nikola, Peno Frano.

Za Okružnu izbornu komisiju za izbore narodnih odbora na banišalčkom okrugu

Sekretar: Preisdienik: Marianović Joco, s. r. Đurića Đuro, s. r.

Zasjedanje plenuma Okružnog Odbora Narodnog Fronta za okrug Banju Luku

29 VIII ov. g. izjutra u 8 časova, u sali hla "Kozari" se održao prvi sastanak plenuma Okružnog odbora Narodnog fronta za okrug Banja Luku. Ovaj sastanak održava se iz-iz Kongresa Narodnog fronta Jugoslavije i istoriskog III. Zasedanja AVNOJ-a na kome su doneseni značajni zakoni za našu zemlju.

I baš radi toga, sastanak plenuma Okružnog odbora NF-a za Banju Luku bio je odlično organizovaniji njegovih sastanaka, i već u plenumu diskutovati o mnogim pitanjima koja se odnose za daljnje učvršćenje organizacije N. fronta na našem okrugu, njegovog daljeg rada, a ujedno v. d. etiči dosadašnje uspijehe i propise frontovske organizacije.

Ovaj sastanak plenuma bio je važan i radi toga što se on održava u danima, kad se narod našeg okruga nalazi pred izborima za narodnu vlast. Plenum će pretesti ovo vrlo važno pitanje za naš narod i ujedno će odrediti dalje smjernice rada naših odbora N. fronta koji treba da odigraju značajnu ulogu na tim izborima.

Ovaj sastanak plenuma treba da bude ujedno manifestacija slobodarskih snaga našeg okruga, on treba da manifestuje odanost našeg naroda svojoj demokratskoj narodnoj vlasti, za koju mnogi u toku oslobođilačkog rata živote dadeše i da potvrdi još jednom da je narod našeg okruga jedino za svoju narodnu vlast.

Obnova industrije u Drvaru

Mi iz iskustva znamo, da bez plana ni u radu vstjeć nijje zaigranovani, i osigurati kao onda, ako prilazeće jednom radu, prethodno izradimo plan. Ovo iskustvo koštao nas je mnogo truda, te bi to trebalo biti ti dovoljno da ljudi ne ponavljaju starije greške.

Dobro je, ako se ova greška da platiti samo trudom, ali ije ne posljedice dvas, kada je vrijedna svaka minuta rada, mogu biti do toga teže. Evo primjera:

Radnici Drvara na čelu sa upravnom pilane, već skoro 10 mjeseci ulažu naviše napore na obnovu industrije. Neosporno je da su oni postigli odlične rezultate. Izgradjena je nova električna centrala, obavljena je i puštena u rad bivša pilana Mandiđa, popravljeno je nekoliko lokomotiva i osposobeno nekoliko desetina raznih vozila. Mnogi radnici su u toku, te najzad, osposobljena su za rad glavna mašinska postrojenja za pogon gateru a štampila pilane, gdje su za kožu dovedena u punu ispravnost dva gatera, koja bi mogla odmah otpočeti sa radom.

Za relativno kratko vrijeme, ovi poslovi su uspjehno završeni. Jedan običan bravar mogao je predvidjeti koliko treba truda i vremena oko osposobljavanja stromenu gateru, ali to nije učinjeno, te danas kao posljedica toga, već duže vremena ovi gateri, iako osposobljeni za rad, leže neiskorišteni. Tek poslije više od mjesec dana na osposobljavanja ovih gatera, nabavljani su posebni komolci i kvačice za mašine, ali gateri su za rezanje balvana, a balvani se još u vijek nalaze u ruzici. Ovo sve nije

bio teško predvidjeti i učiniti sve pripreme, da bi u momentu dovršavanja opravke gatera, odmah se moglo u punoj mjeri iskoristiti snaga. Da bi se vidjelo koliko daleko je došlo od predviđenog, da je za najmanje rezanja ovih gatera 125 kubika građe za 24 sata. Dakle, do sada gateri su ležali ravno onoliko vremena, koliko je bilo dovoljno da bi se izrezalo 1500 kubika dake ni drugie građe. A to je veoma mnogo.

Ovi gateri radu upravno tešnjakog rada, moraju, gotovo još toliko vremena ležati neupotrebeni, jer da bi se moglo otpočeti sa njihovom upotrebom — imajući u vidu njihovu visokou kapacitet i veliki broj utrošak drveta za njih koje daju paru, pogonsku snagu — treba se imati u zalkhu još 500 vagona balvana, dok do danas nije privrežen ni jedan vagon.

Već do danas propušteno je da se dođe do više od 3000 kubika građe, koja bi bila dovoljna za gradnju nekoliko desetina velikih toplinskih mašina — imajući u vidu njihovu visokou kapacitet i veliki broj utrošak drveta za njih koje daju paru, pogonsku snagu — treba se imati u zalkhu još 500 vagona balvana, dok do danas nije privrežen ni jedan vagon.

Radnici pomažu seljake

Nedavno je otpočela akcija na našem okrugu za izgradnju kuća u porplanim selima Kozare, Ribnika i Podzemca. U toj akciji učestvuju danas sve naše organizacije, čitav naš narod i vojska. Do danas ima lijevih rezultata po tom radu. Naročito se ističu radnici na našem okrugu u davanju pomoći seljacima čije su domove popalili fašisti.

Do danas su dale sindikalne podružnice radnika i namještenika u svrhu te akcije slijedeće:

Iz sindikalne podružnice u Ljubiji radnici su davali po pet, šest, pa i osam nedavnica što u novcu iznosi 52.795 dinara; radnici iz Bos. Gradžake od svojih mraih plata davali su po 100 do 200 dinara; radnici Novskog sresa zaključili su da će dati 500 radnih dana i kroz kratko vrijeme oni su već popravili i sagradili 25 kuća; podružnica kožara u Banjoj Luci zaključila je da sve svoje radnice čije mjesec dana rade po jedan sat dnevno u korist pomoći popaljenim selima; podružnica transportnih radnika i željeznica u B. Luci zaključila je da će svake nedjelje raditi po pet sati za istu svrhu; metalni radnici na sastanku svoje podružnice u B. Luci zaključili su da će raditi dva sata prekovremeno za pomoć Kozari i drugim krajevima.

Ovi primjeri pokazuju da radnici hoće da pomognu danas popaljenim selima koji su dali svoj život u toku domovinskog rata. Radnici osetuju da su oni to dužni dati i da će jedino uzajamnom pomoći i bretskom saradnjom radnika i seljaka i jedni i drugi očuvati tekovine četveročasovne borbe i stvoriti sebi lipeši život u svojoj novoj državi.

Ovi primjeri treba da budu potstrek i drugim radnicima našeg okruga kao i svakom rodoljubu.

V. I.

Pioniri Banje Luke

Odmah po oslobođenju Banje Luke se sprovela jedna pionirska organizacija u gradu što je izazvalo veliko interesovanje među našim djecom.

Do danas u pionirskoj organizaciji ima 2.800 pionira organizovanih u 12 odreda. Organizacija je uglavnom sprovedena po školama. Pored toga ima i nekoliko četa po kvartovima.

Po ugledu na pionire bore naše armije, koji su davali i svoje živote za oslobođenje svoje domovine i svojeg naroda i pioniri Banje Luke ulažu sve svoje snage na izgradnju naše porušene zemlje. Iako namidni, ipak su svjesni da i oni treba da daju svoj udio u izgradnji. To su dokazali u mnogobrojnim akcijama u sakupljanju željeza i stakla kao i branju ružica, biljke koje se upotrebljavaju za stvaranje i branju životinjske hrane životinja kao i ostalog liekovitog bilja, koje su pioniri poduzimali, dale su dobre rezultate: ubrano lipa 105 kg, liekovitog bilja 90 kg. To je dokaz da pioniri misle na svoje ranjenje drugove.

Često se mogu vidjeti pioniri kako marširaju kroz grad pjevući i noseći i svojim rudičama drugove za svoje ranjenje drugove u bolnicama.

Na 27. jula, dan narodnog ustanka u našoj užoj domovini Bosni i Hercegovini, šest odreda pionira posjetilo je nekoliko bolnica. Pioniri IV odreda dali su pribudu ranjenicima u Voinol bolnici.

Naši pioniri rade i na kulturno-prosvjetnom polju. Kao rezultati tog njihovog rada su nekoliko trijedbi što su pojedini odredi dali.

Takode su pioniri iz svih odreda zajednički dali pribudu za sve pionire Banje Luke u Narodnom pozorištu, koju je uspješno izvedena.

N. H.

Naše novo zadugarstvo

U čemu je sadržina našega novog zadugarstva?

Kao što su organizovane naše narodne vlasti, koje postavila i skida narod, tako mora biti organizovano i naše novo zadugarstvo. Ono mora nečiji iz naroda. Taj narod, i zadugarci postavljajući i skidajući upravu zadruge u svako doba, kad to zahtijevaju interesi zadruge kao cjeline. Članovi zadruge moraju se sazivati nakonferencijama što češće. Na tim konferencijama oni imaju pravo tražiti od uprave zadruge obavještenja po svima zadružnim poslovima. Zadugarci će na taj način imati stalan uvjet u sve poslove zadruge, mogućnost kritike i kontrole, na je time postignuta kontrola odzoda, iz naroda, iz članstva zadruge. Ne rade li dobro upravni odbori ili namještenici, zadugarci će tražiti njihovu smjenu, te postavljati nove odbornike i nove namještenike. Pored ove kontrole odzoda, postojeće će i efikasna kontrola odzoda, tj. ovdje saveza i od narodne vlasti. Ove dvije kontrole jeste sigurna garancija, da će naše zadugarstvo počti novim i boljim putevima od zadugarstva prošlih vremena.

V. ORGANIZACIJA ZADRUGARSTVA

Spomenuli smo prije vjersko i nacionalno cijepanje zadugarstva i nje govo komadanje. Novo zadugarstvo biće organizovano bez ikakve podjele po vjeri i narodnom imenu. Princip bratstva i jedinstva provodiće se u zadugarstvu. Jednake su potrebe za hlebom, odjelom, unovačenjem proizvoda, kako u Srbia, tako i u Hrvatima i u Muslimana. Jednake su potrebe u alatima, u mašinskom radu, u radu sa stokom, u radu sa voćem, u nabavci plataka, u nabavci lijekova, kako kod jednih tako kod drugih i kod trećih.

Zašto da ljudi iz jednog sela, iz jednog grada, samo zato što se razlikuju po vjeri i po narodnom imenu, stvaraju tri male zadruge, mje-

sto jedne velike zadruge, sposobnije za privredni život i vezane u jednu zadružnu centralu.

Na ovome cijepanju naših narodnih i privrednih snaga radila je Austrija dok je vladala Bosnom, radila je i protivnarodna likla dok je vladala starim Jugoslavijom, radilo je okupator dok je vladao Paveličevom NDH, a sve, do naših; zvacadi i razvodni da će čačaku vladati.

Uskoro će biti donesen jedan jedinstveni zadružni zakon i zadružna pravila za svu državu, te jedan jedinstveni zadružni savez za sve zadruge Bosne i Hercegovine, U tom savezu, biće odjeljena za seljačke zadruge, radničko-službeničke, te ostale. Detalje o toj organizaciji našega zadugarstva razradiće zadružni odbor pri predsjedniku narodne vlade u Sarajevu, pošto dobije upute i sugestije na skupštini saveza, na kojoj će biti postavljene sve naše zadruge.

Da bi upravljanje zadugarstvom na području našega okruga najboljim putem, osnovali smo, u svih 12 naših srezova, sreske zadružne odbore, koji će rukovoditi zadružnim poslovima na svome srezu. Bez znanja i bez učesća ovih odbora, ne treba voditi ni jednu zadružnu akciju, kako u osnivanju novih zadruga, tako i oživljavanju starijih iz svih sreskih zadružnih odbora izabrane se uskoro okružni zadružni odbor koji će rukovoditi zadružnom akcijom na području Okruga.

Pored članova ovih zadružnih inicijativnih odbora dužnost je svijanu tako da pomogne naše novo zadugarstvo da ga, na najboljim putevima, naročito sada u početnom stadiju zadružnoga rada.

Zadugarstvo zauzima, uz državnu i privatnu narodnu privredu, vrlo važno mjesto, i ono će u saradnji s ostalim granama naše privrede, pomoći na obnovi naše zemlje i postignuti onakav privredni poredak, za koji su se borili i stari heroji narodne slobodilačke borbe. Vaso Gajić

Podizanje stočarstva - naš krupan privredni zadatak

Znamo da je broj stoke osjetno opao i iznosi oko 30% predratnog broja stoke, a u nekim mjestima i više od ovog postotka.

Još proletoš nabavlen je izvještaj broj stoke iz Bugarske i drugih federalnih jedinica. Ova je mjerla donekle podinjala manjak stoke u Bosni.

Osim ove mjere za umnožavanje broja stoke, naše vlasti su donijele pozitivne odredbe o zabrani klanja stima, da bi se broj stoke što prije povisio i postigao predratni nivo.

Medutim, što se dešava danas? Uprkos ovažak malog broja stoke, narod sve češće doruči stoku na pijaci i cijena stoci sve više pada.

Razlog tomu je u prvom redu staja, kakovom neću ne pamti u ovim krajevima, i koja je uzrokom vrlo malih prinosa stočne krme, a drugo nepostojanje našeg svijeta i načine konzumiranja stočne krme.

Da bi se sačuvalo i ovaj mali broj stoke, kojim danas raspolazemo, potrebno je već sada evertirati aktivnost i upućivanje težaka da bi sačuvali i najmanju količinu stočne hrane za zimu.

Svaki pregršt sliseta i slame (naročito zobenog) svaki list kukuruzovine, te pljeve i drugi otpaci, trebaju se spremati na saho mjesto, po mogućnosti pod krov.

Islječana kukuruzovina i slama još uvijek su bolia hrana nego lišće drveća koje je vrlo često služilo stoci za hranu, a koje će vjerovatno i zimus u mnogim krajevima služiti u te svrhe.

Od pravilnog, potpunog i temeljitog spremanja stočne hrane, mnogo ovisi da li će se broj stoke u proljeće povisiti ili će opasti. A koliko

ulogu imaju stočarski proizvođači u ishrani naroda, u davanju mesnih i masnih proizvoda savršeno je naglasiti.

Radi spomenutih razloga, a i mnogih drugih ova je problem je od toliko velike važnosti da ga ne smijemo prepuštiti rješavanju samo pojednaca nego ovaj problem moramo shvatiti kao zajednički i upućivati seljake preko naših organizacija da bi se ovaj zadatak što bolje sproveli.

III. DUBIČKA RADNA BRIGADA NA DJELU

... Trebalo je da se prenesu 7.000 komada daske koja je uslečena na Kozari za pokrivanje kuća.

III dubička radna brigada sa 720 članova krenula je u akciju. Za dan - daske su drabečene. Nikli su novi udarnici. Mila Kotarac je nosila 17 dasaka na daljinu od 15 kilometara.

ПОМОГ ИЗВЕГЛИЦАМА ЈЕТЕЈСКЕ МАКЕДОНИЈЕ

У акцији Црвеног Крста за помоћ Јејеским извезлицима на терену Савског срезга одбор Д. Ц. Крста прокупили су у ту сврху 6365 дина. Наиме је народ наш изумио петнаест извезлица јер је пре, кратком минуло времена преживљавао сличне ствари, те и данас су му јасно урезани ти прикази у памети. Акцији је најбоље успела баш у овим крајевима који су сами вине срадували. Највише је везицима давао прилоге у живот постојећим извезлицима у новцу, и то је после у новчано.

M. Станчић

Medicinski bataljon I Jugoslovenske Armije dao kulturnu priredbu u Bihaću

U srijedu 15. ov. m. u sali «Klosteru kulturna ekipa medicinskog bataljona I Jug. Armije koji se nalazi na ekspediciji po Bosanskoj Krajini, gdje vrlo besplatno pregled i liječenje naroda - prirodilo je veoma uspjeh kulturu priredbu.

Iako svako svako dana oni pregledaju i daju medicinski ponos za 300 do 400 osoba, ipak oni nadu vremena da rade i na kulturno-prosvjetnom polju.

Program koji su izveli potpuno je zadovoljio publiku, a naročito je oduševila publiku u scenosnom prikazu «Konah Planine», te vrlo dobro otpjevana koračnica V. Divizije.

Na sve prisutne na priredbi svako je najčiji utisak ostavio prikaz «Ozani na Banjici».

Soćivčeva recitacija «Mrvi Proleterije dobro je recitovana, a pozdravljene su riječi te recitacije:

За наш «Пелагић»

Почетком овога мјесца обновљено је Р. К. Д. «Пелагић» у Бавој Луци. Тај дан означује вјекшав борбе тог друштва на подизању културно-политичке свјести радничке класе не само Баве Луке, него и широм читаве Бос. Крајине. Друштво «Пелагић» ставило си је у задатак — поново отпочети са радом свих културних секција у Друштву, те пронадути намену, оставку и питање своје читавице, њено обнављање и позвало све пријатеље и чланове тог друштва на сарадњу да би се читавица што прије обновила.

Већ су неки грађани дали прилоге у књигата и другом за читавицу «Пелагић». Најљепши је прилог професорке Данице Гргичевић која је ових дана поклонила читавици «Пелагић» преко 100 књига и једну појавну чим вредност износи око 2.000 динара.

Овим лијецим пријемом треба да побу сви они који желе културни напредак. Ми сви добро знамо

«...Нестаче страшних звијери а с четима нашим машират се тада и мртви пролетари»

После приказа «Конух планине» и «Логор на Банјници» многи је још за довођу био под доћмом јаким узбуђени али одра веселог унијета је приказом «Партизани долазе».

Народ Бићаћа благодан је «а великој помоћи који му даје медицински баталјон, послан од нашега Тита — pregledavajući i liječeći svakoga бесплатно коме је потребна јаква помоћ. Сала где је давана приредба била је премалена да би могла да обавља ишавицу читавице, да би се могло учествовати у великој скупштини нарeда према медицинском баталјону I Југ. Армије.

По завршеном програму приредбе настала је игра уз музику медицинског баталјона.

да су фашисти за вријеме рата у нишњави скупљили све наше читавице, међу њима и читавицу «Пелагић». Стога неуморно водимо на обављање ишавицу читавице, да би се постале центри културно-просвјетног живота нашег народа, а то ћемо учинити, ако пољемо и стварима пријемом професорке Гргичевић.

ФОРМИРАНО МЕСНО И СИНДИКАЛНО ВИБЕЛЕ У БОС. ГРАДНИЦИ

18 августа 1945 год. формирано је М. С. В. з свез Бос. Градншкју. У извршни одбор су изабрани савједели другова и другарице:

Муамџад Хасан, Цумхур Халим, Касумовић-Мујиновић Смајла, Тигрић Војислав, Канута Перо, Мирослава Шпика и Паула Хумек.

У финансијску контролу другова: Жирец Иван, Бишчевић Реуф и Леаа Томић.

Наши будући учитељи озбиљно се спремају за свој позив

Учитељски курс у Бавој Луци налази се пред завршетком свога рада. У року од неколико мјесеци ови млади и јевноје треба да саберу сва потребна знања практична и теоретска, да би били поставници основних школа, да би дјену и неписмене одрасле научили писмености и основним знањима. Наш учитељ има данас осим тих још и других знања. Он треба да буде заједно с народом радитељ, попуљски сласи, иницијатор свега да предног, човек који ће бити претар и покретач културног и просвјетног развоја на селу.

На курсу има младих људи који су се борили у рату, радници као организатори поздине, били с народом алта, који му је био најближе. Да ће они будићи учитељи у њеним збиља одговорити свом задатку, задатку ковог учитеља, свједоче њихов досадашњи рад.

Недељу, 5 овог мјесца, они су провели у сакупљању старог жељеза. То је једини дан у седмици кад да су слободни, и они су га искористили за тај општеродни посво. На рушењима пиваре изваљени су стари метал заједно са својим професорима. Сакупили су око 10.000 кг. старог жељеза. Било је ту испраних бичава за нафту, чекиња, лопата, кирповоза и других ствари које се могу корисно употребити. Радници су одадућу, јер знају да ће се са сабраног жељеза изградити пољопривредне спреме и алат, толико потребан за емљорадњу и изградњу попушеног.

Наши учитељски курсеви имају један лијеп обичај: на крају приредбе Овај курс је дао своју културну приредбу у суботу, 4 меча, 18 VIII. Сви њени приход је био за мјену за подизање кућа на бањаштучком округу.

Мјешовити и женски хор под руководством проф. Шаиновића је извео веома добро пјесме: «Уз маршала Тита», «Црвеној Армије и народну пјесму «Борјакс». Другарица Чанковић је талентована савремена рецитаторка. Алкирица Златина Иструц, Ученици су најзад извели драму «Мати Слобода Крајина», чија је аутор Ђован Жићковић, професор. Они су у њено извођење узложили максимум напора.

Они су прокиљавали и заносили се идејом Слобода Крајина која су нећа и нестаче другове одводе у Штанију да се боре против фашиста.

Нарочито је потресно дјеловала матери која је дала другарица Хевека Јошћин. Уагу сви она борила је градо Мехмед Барјакташевић. Остали: Видовић Силба, Ваван Милутић и Јукић глумили су добро. Глумила сав вављено је поддржавала изваћаче и у исто време била довазача да у Б. Луци има људи којима лежи на срцу развој наше просјете те. Имали смо утисак да су пред нама стари, искусни глумци, а не ученици, који су уз мањог дневног посла ете стигли да порадје и на турнеји за свој будући културни рад на селу.

J. B.

ФИСКУЛТУРА

»NASTOJTE DA SMJESTA NESTANETE«

Dobio sam doznaku za nabavku odijela, koje mi je neophodno potrebno. Jedino odijelo koje imam vrlo je troško, jer sam ga na oslobođenju, nekoliko stalno imao na sebi, po kome i poderao. Sa još nekoliko drugova, pa sa ispravnim doznakama uđemo u Narodni magazin u Banjoj Luci, gdje se izdale material na doznake. Još nekoliko ljudi kupovalo je robu. Mi smo počeli pregledavati sukna i rasplivati se za cijene. Oftehdnom nam priđe neki čovjek i uzviknuo povikao: »Šta vi hoćete! Šta mi smetate! Vidite da je već radim s ljudima, a kada smo mi počeli da objašnjavamo svrhu našeg dolaska, on nam je sasvim nervoznim i povišenim glasom viknuo: »Nastojte, da smjesta nestanete iz radnje! Da ne bi izazvali svadru i prepirku mi smo izišli. Kasnije sam saznao da je taj drug poslovađa Narodnog magazina.

E.

NASI ŠOFERI

U utork 21 augusta u 6.30 sati sudarila su se dva kamiona u Ajanović ulici u Banjoj Luci. Kamion Sreškog narodnog odbora Tešanj kojim je upravljao sofer Bešlić Mahmud stajao je nepokretno na sredini ulice. Kada je kamion okružnog narodnog odbora nastojao proći preko prvog kamiona, zaključio ga je vjankom i razbio mu jedno staklo. Sofer Bešlić skočio je i uhvatiošotera prvog kamiona Aliju Abadžića, poderao mu kaput i počeo za tući uz povsku i grdnju. Organi narodne milicije preskočili su obilježavanje i izvršili otklon gradskog narodnog odbora, gdje je Bešlić pokušao napasti i ozlijediti narodne vlasti.

Мали огласи

ТРАЖИ СЕ ИЗГУБЉЕНА ПОТВРДА О ОДЛИКОВАЊУ

Изгубила сам потврду о одликовању (медалјом за храброст) на углу Градског парка. Моје се лоштење налази да ју преда Шемси Велић, Мераја 2.

Моје се другови и другарице који на шта играју о другу Кртинку Мирку, који се не јавља послјице неће испријатељске офанзиве, да јаве његовом оцу на адресу: Кртин Петар, Медено Поље, Бос. Петровац.

Тражи се власник изгубљених новчаница

Нађене су једне боље наочални испред дуванске творнице у уторак, 21 ов. мј., које се налазе код догва Фазлић Ибрахима, пиљара на Кастиловом шовцу.

Изгубљено личну карту проглашавам неважећом. — Алагић Засија, Пилана 26.

Изгубљено кућну карту проглашавам неважећом. — Имамчић Бакира, Смиљанска 8.

Изгубљено кућну карту бр. 3612 проглашавам неважећом. — Јанковић Лидија, Аријанштина 64.

Изгубљено кућну карту проглашавам неважећом. — Визић Јосипа, Соколовића улица.

Изгубљено потрошачку исказницу бр. 35/36 проглашавам неважећом. — Телен Анто, Пољопривредна школа.

Изгубљено железничку легитимацију и личну карту бр. 6342 проглашавам неважећом. — Марковић на 12.

НЕДОВОЉНА СВИЈЕСТ НЕКИХ ПОСТАЊНИХ СУЛЗБЕНИКА

Da bi šio prije dobio izvještaje informacije, pošaljem depesu u Beograd. Očekujem nar dana odgovor, ali u mjesto toga, povratni mi se moja depesa, zapravo tek sam mogao nadati, da je to moja depesa. Iako je depesa koju sam uputio bila veoma kratka i iskra, meni se odovraza.

»Fasalina Aleksandra u ulici Kneževičkih br. 2 — ne možemo pronaći.«

Razumije se da ne mogu, kad sam ja poslao depesu za Barinlju Aleksandra, Kneževičke Ljubice br. 21, a ne na nekog Fasalina u istoj ulici br. 2.

Ovo je krajina alikovo i neodgovornost u vršenju tako važne posanske službe. Ali da se ne bi dogodilo da je ovo usamljen slučaj, naravno još jedan primjer aljkavosti — koji se također meni desio.

Uputio sam preporečeno pismo na pošti Bihać sa hitnom sadržinom. Poslije 8 dana stiglo sam na mjesto upućena moja pisma, ali ono još nar mo nije stiglo.

Jerome bi trebalo smjesta stati na put, bez mom uvjerenju nije u pitanju opravdani razlog ni u jednom ni u drugom slučaju, već aljkavost, neodgovornost u vršenju dužnosti, što mi govori sabotaža, a to se kod nas u ime interesa naroda, nalozitroje kazniti.

35

B. P.

Изгубљено кућну карту бр. 4234 проглашавам неважећом. — Коријевић Шербоја, Шибаловића 8.

Изгубљено личну карту бр. 2172 и кућну карту проглашавам неважећом. — Фалгић Ана, Дивковића 17.

Изгубљено личну карту, а кућну карту проглашавам неважећом. — Балагић Тенсина, Халимовац 2.

Изгубљено кућну карту бр. 3215 проглашавам неважећом. — Омерчић Ахмет, Халимовац 2.

Изгубљено кућну карту бр. 5024 проглашавам неважећом. — Мулаосмановић Јусуф, Пехенина 10.

Изгубљено личну карту бр. 362 серија А 0821 проглашавам неважећом. — Војић Паша, Шеновна 21.

Изгубљено кућну карту проглашавам неважећом. — Табовић Сенија, Свачића 58.

Изгубљено личну карту и изјаву књијичку проглашавам неважећом. — Шемш Мухезира, Медено Поље 2. Бања Лука.

Изгубљено кућну карту бр. 5013 проглашавам неважећом. — Вујић Ковчић, Баналучко Поље 5.

Изгубљено кућну карту проглашавам неважећом. — Ивошковић Сидка, Соколовића 61.

Изгубљено и забавну књијичку проглашавам неважећом. — Хамаза Сабих, Цабина 35.

Изгубљено задружку потрошачку исказницу проглашавам неважећом. — Седман Мехмедзаја, Ђабића 41.

Razveo sam se sa svojom dosadnjom ženom Maricom Matić, rođena Sarić, te od 13. ov. mi ne odgovaram za njezina djela.

Matić Mirko, Česma B. Luka

U nedjelju, 20. ov. mј. kazivanja je utakmica između 53. Divizionija i Brigade Narodne odbrane, ali je ista ostala odložena jer je nenadano došla fiskulturno društvo »Sloboda« iz Tušne radi odigravanja revanijske utakmice sa 53. Divizioniom. Za ovu utakmicu vidljivo je veliko interesovanje. Utakmica je otpočela po vrlo lošem vremenu uz priliku jak vjetera pa je radi toga i zaigrala svoju lepotu jer se je često u borbi sa vjeterom igralo nepravilno. Vjeter u prvom dijelu igre pomogao je 53. Divizioniju da u nadličnoj igri postigne i gol, a ali nešutim u drugom dijelu igre vjeter je pomogao protivniku tako vjeter je pored izvorne borbenosti ušlepio im zasluženo svjadalosti 53. Divizioniu sa rezultatom 3:2. Igrači 53. Divizionija su podbacili i mnogo su slabije igrali nego obično. Vidilo se je nedostatak vezivnog nadbojeg igrača Rame. Igrači Slobode igrali su povjerenljivo i bili

koja igra svakim momentom uzimala je sve više maha radi čega im je i uspjeo da pod kož prvoga i cijelom vrijeme drugog dijela utakmice budu potpuno nadmožni. Njegovu navala pokazala je da je pred golom veoma opasna i snajaljavna.

Ovu utakmicu sudio je Lažarević Izidor dosta dobro. Pred kraj drugog dijela igre bilo je prisiljen izbaciti igrače Slobode koji je prostetovao protiv nekevo odluke i pošao suditi sa protivnjama. Ovaј slučaj je dosta žalostan, jer svakako u današnjim prilikama naši fiskulturnici morali bi pokazati više smisla za disciplinu koja je svakako jeđan od odlučujućih faktora za pravilno fiskulturno razvijanje naše omladine.

Utakmicu je posjetilo 2.500 gledalaca. Za vrijeme odmora i pri nastupu svirala je vojna glazba 53. Divizionije.

Maršaljić H.

NOGOMETNA UTAKMICA U BIHAĆU

Na igralištu F. D. »Jedinstvo« 12 ov. mi u veliko interesje publike, odigrana je revanš utakmica između F. D. »Kraline« iz Cazina i F. D. »Jedinstvo« iz Bihaća.

Igra je bila živa i zanimljiva, ali za sve vrijeme igre Bihaćani su bili bolji od Cazinića, kao u tebičkom posredu tako i u povezanosti igre, jer je utakmica završila zahtjevnim rezultatom »Jedinstvo« sa rezultatom 4:1.

Najbolji igrači na utakmici bili su: Korić Simo, Škričina Mile, igrač »Jedinstvo« i Berberović Hasan, igrač »Kraline«.

Porović Božo.

NOGOMETNA UTAKMICA U BOS. GRADISCI

U Bosanskoj Gradskoj je odigrana prijateljska nogometna utakmica između F. D. »Borac« iz Bos. Gradisce i F. D. »Kraline« iz Bos. Gradisce. Igra je bila u početku lijepa i živa dok nije poslije prešla u grubost roštija, koji su dali dosta neruhera.

Utakmica se e nakon par prekida završila u korist domaćih sa rezultatom 1:0.

Od domaćih se je istakao Krešo Fuks koji je dao jedini gol i Selih Osmić, a od roštija Džemal Tabaković.

Utakmicu je sudio Elub Geradž oblikovno.

R. B.

фискултурни Округни одбор за Бихаћ одржао састанак

Ради оживљавања фискултурног дјеловања Округни фискултурни одбор за округ Бихаћ одржао је сједницу на коју је дошло 19 чланова илејних одбора из свих средина бихаћког округа. Донешен је закључак, да се одмах, гдје зато има услова, оформе фискултурно друштва, која ће имати за задатак свестрано фискултурни одбој наше оmladine, како у граду тако и на селу.

Сједишце је дониоља закључак, да се реорганизира досадњи округни фискултурни одбор, те је је догласно за секретара изабран

СРЕСКИ ФИСКУЛТУРНИ СЛЕТ У ПРИЈЕДОРУ

Овог мјесеца одржан је у Приједору Срески Фискултурни слет на којем је учествовала поред градске а школске оmladине и сеоска оmlадина која је показала и на овом раду примјед дисциплине и озбиљности. Прије почета вјежби су дефинирали кроз град манифестуј републиканској, демократској Југославији, Маршалу Титу, Совјетском Савезу и Маршалу Стаљину.

Послије подне на игралишту »лојана« изведен су вјежбе, лако атлетско натјечање и одиграна ногометна утакмица. У травању најбољи резултат показала је Пањић Радојка, а од оmlадинаша Микановић.

Есад Кипетовић

Рончевић Владо, а за багајника Б. Поповић. За чланове — чиника је поново изабран Фазро Мидић. Такођер је изабран сестрица одбој, који ће се посебно старати за што боље реорганизовање наше фискултуре преко оmlадинца и оmlадница, који ће наступити и такмичити се у разним дисциплинама на фискултурном слету у Београду.

НЕДЕЉНИ СТАТИСТИЧКИ ИЗВЈЕШТАЈ

о кретању радне снаге

за вријеме од 11 августа до 20 августа 1945 год.

У току недеље пријављено је за рад мушких 10, женских 10, укупно 20.

Попуњен рад за мушких 2, женских 1, укупно 3.

Посредован рад за мушких 2, женских 1, укупно 3.

Траже рада:

Мушких: пољопривредна радника 2, бривара 4, коваца 2, доџак 1, жељезно-токар 1, циркуларца 1, монополски радник 1, пуножа радника 2, грађевинарски радник 1, чиновника 2, подворник 1, бриџа 1, обичних радника 17, научник 1.

Женских: пољопривредне раднице 2, праља веша 1, монополске раднице 2, чиновница 1, куварнице 2, кућне помоћнице 8, раднице обичне 5.

Попуњен рад за:

Мушких: бривара 2.

Женских: куџарница у Приједору 1.